

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування Комунального закладу «Черкаський обласний
центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради»**

20.08.2025

м. Черкаси, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.08.2025 групою НПМ здійснено відвідування комунального закладу «Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради» (далі – Центр, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Северинчук Людмила Анатоліївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Івана Мазепи (Чайковського), буд. 40, м. Черкаси, 18028.

Центр здійснює свою діяльність на підставі Положення про комунальний заклад «Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради», затвердженого розпорядженням голови Черкаської обласної ради від 24.12.2021 № 560-р, та є закладом соціального захисту, що створений для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги.

Центр є юридичною особою.

Директор закладу – Бондар Мирослава Ільківна.

Засновником Центру є Черкаська обласна рада.

Засновником делеговано окремі повноваження Службі у справах дітей Черкаської обласної державної адміністрації (далі – Служба), яка є органом управління в межах та обсягах, визначених Положенням про Центр та відповідним договором.

Основними завданнями Центру є:

- здійснення соціального захисту дітей, прийнятих до Центру;
- надання дітям комплексу соціальних послуг;
- проведення соціально-педагогічної корекції з урахуванням індивідуальних потреб кожної дитини;
- сприяння поверненню дитини до біологічної сім'ї;
- забезпечення відвідування дітьми загальноосвітніх або інших навчальних закладів чи індивідуального навчання з урахуванням потреб та можливостей дитини;
- сприяння формуванню у дітей власної життєвої позиції для подолання звичок асоціальної поведінки;

надання психологічної та інших видів допомоги батькам (або особам, які їх замінюють), дітям, які перебувають в Центрі, спрямованої на повернення дитини до сім'ї;

розроблення рекомендацій з питань соціально-психологічної адаптації дитини для педагогічних та соціальних працівників і батьків.

Центр підконтрольний та підзвітний Засновнику та Службі.

Заклад здійснює свою діяльність за такими напрямками:
 соціально-психологічне діагностування;
 соціальна, психологічна, педагогічна реабілітація;
 адаптація до сімейного оточення;
 соціально-медична реабілітація та оздоровлення;
 правове забезпечення.

До Центру приймаються:

діти з сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах і не в змозі подолати їх за допомогою власних можливостей, якщо батьки з певних причин (через тривалу хворобу інвалідність тощо) не можуть забезпечити належне утримання та догляд за дитиною, ухиляються від виконання батьківських обов'язків, вживають алкоголь, наркотики;

діти, які залишилися без піклування батьків або осіб, які їх замінюють;

діти, які зазнали будь-яких форм насильства (у разі неможливості проживання з батьками/законними представниками); діти, які постраждали від торгівлі дітьми;
 безпритульні діти.

Прийняття дітей до закладу здійснюється цілодобово.

Під час відвідування групою НПМ оглянуто територію та приміщення закладу, проведені бесіди з адміністрацією, працівниками та вихованцями.

Поруч із закладом є школа, лікувальний заклад, зупинки громадського транспорту, магазин.

Приміщення закладу двоповерхове. Центральний вхід обладнаний пандусом для руху маломобільних груп населення (фото № 1).

Територія Центру огорожена, озеленена, доглянута. Облаштовані ігрові майданчики, фізкультурні зони та зони відпочинку (фото № 2).

На території та на вході до закладу ведеться відеоспостереження, на головному вході закріплені попереджувальні знаки про здійснення відеоспостереження.

На території закладу облаштоване укриття, яке відповідає встановленим законодавством вимогам (фото № 3, № 4).

Наявні автомобіль та мікроавтобус, які використовуються для підвезення дітей на обстеження та лікування до медичних закладів, до школи, на екскурсії, для вирішення господарських питань тощо.

Центр розрахований на розміщення 50 дітей. На момент проведення відвідування у закладі перебувало 37 дітей, з яких 11 дітей зі статусом дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування. Дітей з інвалідністю у закладі немає.

Встановлено, що з метою захисту прав вихованців закладом спільно зі службами у справах дітей здійснюється контроль за дотриманням терміну перебування дітей у Центрі. Вживаються заходи із встановлення статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, за наявності підстав, та влаштування цих дітей у сімейні форми. Так, зокрема щодо однієї дитини справа щодо позбавлення її батьків батьківських прав перебуває на розгляді у суді для подальшого надання відповідного статусу та влаштування у сімейні форми; стосовно двох дітей зі статусом проводиться робота щодо влаштування у сімейні форми, стосовно однієї дитини зі статусом підготовлені документи для влаштування з початку нового навчального року у заклад професійно-технічної освіти на повне державне влаштування.

Штатна чисельність працівників Центру складає 49 штатних одиниць. На день відвідування у закладі наявні 9 вакантних посад, зокрема таких вагомих для діяльності закладу посад: вихователя (2 шт. од.), помічника вихователя (2 шт. од.), сестри медичної (1 шт. од.), лікаря-психотерапевта (1 шт. од.), лікаря-педіатра (1 шт. од.).

Видатки по кошторису на утримання Центру на 2025 рік (без врахування витрат на заробітну плату працівникам) становлять 5 356 000 грн. Заборгованості по кошторисних видатках немає. Витрати на одну дитину на день на харчування становлять 170,00 грн. на день, на медикаменти – 24,26 грн. Будівельних і робіт по поточному ремонту приміщень на 2025 рік не заплановано.

Під час відвідування встановлено, що адміністрацією закладу створені належні умови проживання, виховання та розвитку дітей.

У закладі є приймальне відділення, карантинна кімната, медична частина з ізолятором та окремим санвузлом, харчоблоком, пральнею та адміністративними приміщеннями.

У приймальному відділенні Центру та в укритті обладнані санітарно-гігієнічні приміщення, пристосовані для користування маломобільними групами населення (фото № 5, № 6).

Для тривалого (стаціонарного) перебування дітей, які потребують тривалої соціально-психологічної реабілітації, у Центрі сформовано 3 групи: група для дівчат, група для хлопців та змішана група (для дітей дошкільного віку, родинні групи).

Спальні приміщення для хлопців і дівчат розміщуються у різних блоках. Кожне з цих приміщень облаштоване санвузлом, у якому є умивальники, туалет, духова чи ванна. Наявний туалетний папір, є рідке мило та паперові рушники, зубні щітки та пасти для кожної дитини.

Для дітей дошкільного віку обладнані ігрова та навчальна кімнати, укомплектовані меблями відповідно до віку, іграшками, навчальними та розвивальними матеріалами.

Опалення, електро- та водопостачання у закладі централізовані. На випадок відключення електропостачання у закладі наявні генератори.

Температурний режим у закладі в межах норми, природне та штучне освітлення достатнє.

Дотримуються правила протипожежної безпеки, встановлена тривожна кнопка, обладнана протипожежна сигналізація, розроблені та розміщені у доступних місцях плани евакуації на випадок пожежі.

Умови проживання дітей та санітарно-гігієнічний стан приміщень підтримується на належному рівні.

У закладі наявний запас одягу та взуття, за рахунок якого під час прибуття дитина повністю забезпечується необхідними речами. Вихованці забезпечені індивідуальною білизною, рушниками та предметами гігієни. Одяг вихованців персоналізовано, зберігається за дитиною в індивідуальних шафах. У кожній групі наявні шафи-купе для зберігання одягу та взуття вихованців. Заміна одягу відбувається щоденно та за необхідності. Особисті речі (іграшки, косметика тощо) діти зберігають у підписаних органайзерах (фото № 7).

Організоване п'ятиразове збалансоване харчування вихованців. Спільна обідня зала відсутня, натомість у кожній групі є окремий простір для прийому їжі.

Працівники Центру під час роботи в харчоблоці дотримуються необхідних санітарних норм (фото № 8). Наявні добові проби, які зберігаються в окремому холодильнику. Продукти промарковані, збережено товарне сусідство продуктів харчування. У холодильниках харчоблоку наявні термометри.

У Центрі забезпечений цілодобовий доступ дітей до питної води. Постачання питної води до закладу здійснюється фізичною особою-підприємцем згідно з укладеним договором. Дослідження питної води здійснює Державна установа «Черкаський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України».

Надання стаціонарної та амбулаторної медичної допомоги дітям, які перебувають у Центрі, забезпечується державними та комунальними закладами охорони здоров'я, зокрема Комунальним некомерційним підприємством «Третя Черкаська міська лікарня швидкої медичної допомоги», Комунальним некомерційним підприємством «Черкаська міська інфекційна лікарня» (дитяче відділення), Комунальним некомерційним підприємством «Черкаська міська дитяча стоматологічна поліклініка», з якими укладені відповідні договори.

Організоване своєчасне проведення медичних оглядів вихованців лікарями (зокрема, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування – двічі на рік), забезпечується виконання рекомендацій лікарів, наданих під час медичних оглядів. Здійснюється контроль за дотриманням термінів зберігання медичних препаратів, які використовуються для лікування вихованців за призначенням лікарів.

Для отримання освітніх послуг організоване відвідування дітьми Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 Черкаської міської ради у супроводі педагога-організатора або вихователів, про що з освітнім закладом укладений відповідний договір.

У Центрі облаштований комп'ютерний клас, у якому діти мають можливість за потреби навчатися дистанційно (фото № 9). Забезпечене підключення до мережі Інтернет, наявний Wi-Fi, вільні у доступі для вихованців.

У закладі працюють 3 психологи, які проводять з вихованцями психодіагностичну та корекційно-розвивальну роботу. Обладнана сенсорна кімната для психологічного розвантаження та реабілітації дітей. У роботі з дітьми застосовуються різноманітні терапевтичні практики, зокрема малюнкові методики, ігрова терапія, фільмотерапія, використання кінетичного піску тощо.

Організовано виховну роботу та дозвілля вихованців. Діти вільно пересуваються територією закладу, грають у рухливі ігри, катаються на велосипедах, самокатах, скейтах. Обладнаний майданчик для гри в футбол із штучним покриттям. Для дітей встановлений батут. Наявні дидактичні матеріали, інтерактивні, розвиваючі та настільні ігри. Облаштована спортивна зала з тренажерами та спортивним інвентарем (фото № 10). Проводяться години спілкування, тренінги, майстер-класи, творчі майстерні, профорієнтаційні заходи, природоохоронні заходи та ін.

У закладі наявна окрема кімната для спілкування з батьками. Окрім того вихованці мають можливість підтримувати контакт з батьками, іншими членами родини, друзями за допомогою власних мобільних телефонів та комп'ютерів.

З метою забезпечення права дитини на доступ до інформації у закладі розміщені інформаційні стенди з телефонами гарячих ліній посадових осіб, до яких діти можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) (фото № 11). Наявна «скринька довіри» (фото № 12).

Група НПМ провела спілкування з 12 вихованцями різних вікових категорій та 10 працівниками Центру.

Під час конфіденційного спілкування з дітьми скарги щодо жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання від дітей до групи НПМ не надходили.

Попереднє відвідування.

Попереднє відвідування групою НПМ здійснене 27.09.2023, за наслідками якого було виявлене порушення права на інформацію (стаття 59 Конституції України) та надані рекомендації:

1. Комунальному закладу «Черкаський обласний центр соціально психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради»:

Забезпечити інформування вихованців Центру щодо можливості звернення до посадових осіб у випадку порушення їхніх прав шляхом розміщення на інформаційних стендах номерів телефонів і адреси відповідних посадових осіб.

Під час відвідування Центру встановлено, що рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, виконані, зокрема на інформаційних стендах Центру розміщена інформація про адреси та телефони посадових осіб (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) та гарячих ліній, на які діти можуть звертатися у разі порушення їхніх прав та інтересів.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. До функціональних обов'язків медичного персоналу Центру не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

2. Приміщення Центру є непристосованими для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у відповідності до Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН В.2.2-40:2018):

спальні, навчальні та ігрові кімнати вихованців розташовані на другому поверсі, проте заклад не обладнано ліфтами або підйомниками, що унеможлиблює підйом осіб з інвалідністю на другий поверх;

відсутні контрастні маркування сходинок та тактильні елементи доступності.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Черкаський обласний раді забезпечити:

контроль за додержанням прав вихованців Центру;

створення у Центрі умов для маломобільних груп населення відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018.

2. Комунальному закладу «Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради» забезпечити:

приведення посадових інструкцій медичного персоналу закладу у відповідність до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

приведення приміщень Центру у відповідність до вимог ДБН В.2.2 40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

Додаток: Фотоматеріали, на 2 арк. у 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини

Людмила СЕВЕРИНЧУК

Фотоматеріали

Фото № 1

Фото № 2

Фото № 3

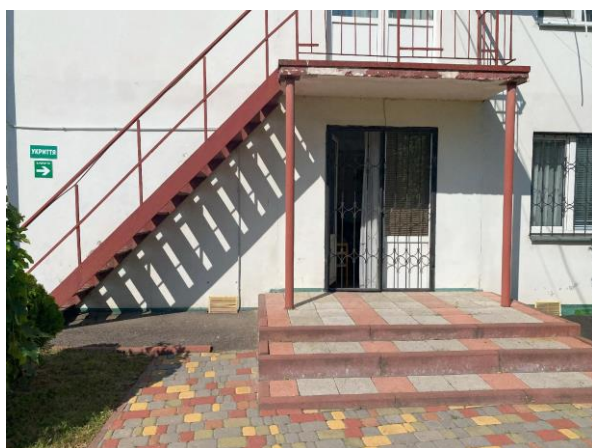

Фото № 4

Фото № 5

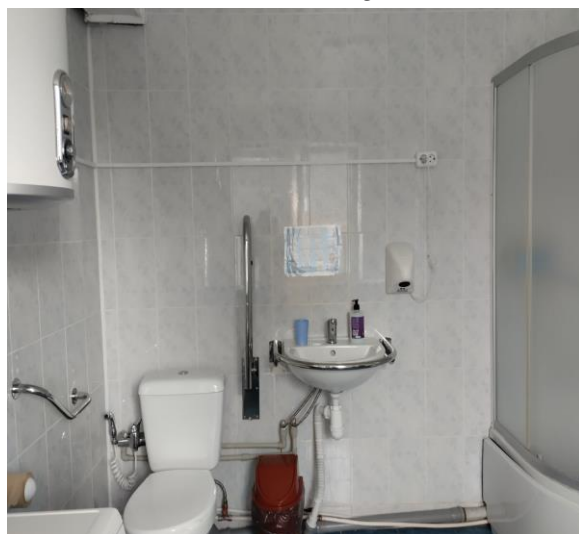

Фото № 6

Фото № 7

Фото № 8

Фото № 9

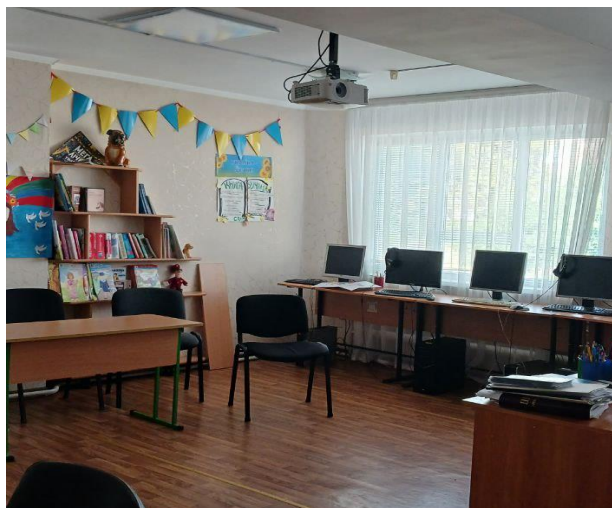

Фото № 10

Фото № 11

Фото № 12

